

ENQUETE KMO FINANCIERING 2010: EXECUTIVE SUMMARY

Het volledige verslag kan u [hier](#) vinden.

De KeFik¹-enquête KMO-financiering 2010 werd gerealiseerd in samenwerking met onderzoekers van het departement Accounting en Financiering van de Universiteit Antwerpen o.l.v. prof. dr. Eddy Laveren. De enquête peilt jaarlijks naar de beschikbaarheid van financiering en de houding van de banken tegenover kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) en micro-ondernemingen. Net zoals de vorige jaren werden deze ondernemingen schriftelijk bevroegd.

De KeFiK-enquête KMO-financiering 2010 vond plaats gedurende de periode september-oktober 2010 in een context gekenmerkt door de nasleep van de internationale banken- en kredietcrisis. Voor deze enquête werden in totaal 7.130 Belgische vennootschappen met 1 tot 250 werknemers ondervraagd uit verschillende gewesten en sectoren. In totaal werden er 1042 enquêteformulieren teruggestuurd (antwoordpercentage = 14,6%). Voor de analyse van de bekomen antwoorden werden 968 volledig ingevulde enquêteformulieren gebruikt. Het profiel van de respondenten kan worden omschreven op basis van gewest, juridische vorm, leeftijd en grootte. De verdeling per gewest ziet eruit als volgt: Vlaams Gewest (61,6%), Waals Gewest (27,9%) en Brussels Gewest (10,5%). De meerderheid van de repondenten (59,5%) zijn NV's en de overige respondenten zijn BVBA's. Op het totaal van het aantal ondernemingen zijn er slechts 2,6% respondenten die minder dan 4 jaar geleden zijn gecreëerd, 31,9% is gecreëerd tussen de 4 en 20 jaar geleden en 55,5% van de respondenten bestaat al meer dan 20 jaar. Ongeveer 3 op 10 respondenten (29,6%) zijn micro-ondernemingen² en de overige respondenten zijn KMO's³. Ongeveer 3 op 10 ondernemingen (31,4%) geeft aan een deel van de omzet te besteden aan innovatie.

Tijdens de voorbije 12 maanden hebben 87,3% van de respondenten investeringsprojecten **uitgevoerd**, wat een vermeerdering is van meer dan 13% ten opzichte van 2009. Tevens werd vastgesteld dat 35,4% van de respondenten aangeven dat niet alle geplande investeringen werden uitgevoerd tijdens de voorbije 12 maanden, wat een stijging is van 12% ten opzichte van 2009. Dit was hoofdzakelijk het gevolg was van de slechte economische omstandigheden en in mindere mate ook omwille van financieringsmoeilijkheden. Vooral de micro-ondernemingen geven aan niet alle geplande investeringen te hebben uitgevoerd omwille van financieringsproblemen. Bijna één op 10

¹ Het Kenniscentrum voor financiering van KMO (KeFiK) is een federaal orgaan met als doelstelling informatie en expertise over de financiering van KMO's te centraliseren.

² Een micro-onderneming wordt gedefinieerd als een onderneming waar minder dan 10 werknemers werkzaam zijn en waar de omzet kleiner is dan 2 miljoen euro (gebaseerd op de definitie van de Europese Commissie, 2005)

³ Een KMO wordt in deze studie gedefinieerd als een onderneming waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waar de omzet niet meer dan 50 miljoen euro bedraagt.

ondernemingen geven aan dat investeringen niet werden uitgevoerd omdat ze niet langer opportuun waren.

Wat betreft de toegang tot financiering is er een lichte verbetering merkbaar in de perceptie van de ondernemers. 14,8% van de respondenten geven aan dat tijdens de voorbije 12 maanden een bankkrediet werd geweigerd. Dit is een daling van 2,5 procentpunt ten opzichte van 2009. Vooral de micro-ondernemingen werden in 2010 het frequentst geconfronteerd met de weigering van een bankkrediet (weigeringspercentage voor micro-onderneming: 19,6%; weigeringspercentage voor KMO's: 13,9%). In 2009 gaven 26,2% van de micro-ondernemingen aan dat een bankkrediet werd geweigerd, dit is in 2010 dus een vermindering van 6,6%. De kredietweigeringen kwamen vooral voor bij bedragen lager dan 25.000 euro. De voornaamste redenen voor weigering waren onvoldoende waarborgen, te weinig eigen inbreng en onvoldoende terugbetalingscapaciteit. De problemen inzake kredietweigeringen zijn het grootst bij de micro-ondernemingen.

In 2009 gaven 22,6% van de ondernemingen die een bankkrediet aanvroegen aan dat zij veel of zeer veel problemen ondervonden bij het aantrekken van bankfinanciering. Dit jaar bedraagt dit percentage slechts 15,3% of een vermindering met 7,3%. Ook werd vastgesteld dat 40% van de ondernemingen die een bankkrediet aanvroegen aangeeft geen problemen te hebben ondervonden bij het aantrekken van bankfinanciering (vorig jaar was dit 53,5%). Ongeveer 1 op de 5 micro-ondernemingen die het afgelopen jaar een bankkrediet aanvroegen ondervonden hierbij veel of zeer veel problemen, terwijl dit cijfer in 2009 nog 30,3% bedroeg.

Hoewel er een verbetering kan worden vastgesteld in de voorbije 12 maanden, zijn de cijfers voor 2010 nog steeds slechter dan de cijfers van 2008. In 2008 gaven 8,9% van de respondenten aan veel of zeer veel problemen te hebben ondervonden. 13,9% van de micro-ondernemingen ondervonden in 2008 veel of zeer veel problemen en 70% van de respondenten ondervond geen problemen.

Gegeven de veelvoud aan producten en hun complexiteit, is de rol die de banken spelen op vlak van adviesverlening van cruciaal belang. De helft van de ondernemingen zijn tevreden met de adviesverlening. Doch geven de resultaten ook aan dat de kwaliteit van de adviesverlening nog kan verbeterd worden. Ongeveer een kwart van de ondernemingen (25,9%) vinden immers dat ze onvoldoende advies krijgen bij moeilijke situaties en bijna 1 op 5 ondernemingen gaan niet akkoord met de stelling dat de banken betrouwbaar advies geven. De kwaliteit van de dienstverlening door de banken wordt door de meeste ondernemingen als onveranderd aanzien (74,2%). Ondanks zijn nut en efficiëntie, welke erkend zijn, kennen slechts 6% van de respondenten de kredietbemiddelaar.

Zowel de kennis als het gebruik van overheidsmaatregelen werden in de enquête bevraagd. De meest gekende overheidsmaatregelen zijn: de notionele intrestaftrek (Vlaanderen 64.4% - Brussel 56.6% - Wallonië 53.7%), de investeringsreserve (Vlaanderen 36.1% - Brussel 30.6% - Wallonië 31.8%) en de overheidssubsidies (Vlaanderen 26.6% - Brussel 30.9% - Wallonië 40.9%). Deze maatregelen, alsook de "KMO-portefeuille" voor ondernemingen in

het Vlaams Gewest, werden door minstens 30% van de respondenten reeds gebruikt. De respondenten verwachten een stijging in het gebruik van de meeste overheidsmaatregelen.

Het beheren van het kredietrisico is essentieel voor de banken. Binnen dit kader krijgt iedere klant een **rating** toegekend. Deze rating zal de beslissing over het al dan niet toekennen van een krediet beïnvloeden net als de voorwaarden die verbonden aan dit krediet. Ruim de meerderheid van de respondenten (63,2%) weet niet dat ze van hun bank een rating krijgen. Van de ondernemingen die aangeven een rating te hebben (19,6%), weet de meerderheid niet welke beoordeling ze krijgen. Bovendien kennen slechts 22,2% van de respondenten de criteria die de banken hanteren bij het bepalen van de rating.

De meerderheid van de ondernemingen geven aan dat ze de intentie hebben om hun financieringsbehoefte hoofdzakelijk te **financieren met interne middelen**. De enquête toont aan dat 53,3% van de respondenten meer dan 75% van de financieringsbehoefte financiert met interne middelen.

De meest gebruikte **externe financieringsvormen** zijn: investeringskredieten (71,3%), leasing (58,6%), kaskredieten (51,3%) en straight loans (45,2%). Ongeveer een derde van de ondervraagde ondernemingen geeft aan dat het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal minder dan 25% bedraagt tegenover 14,9% van de respondenten die aangeeft een ratio van meer dan 75% te hebben. Ongeveer 1 op 5 ondernemingen hebben de intentie om het eigen vermogen te versterken, hetzij via een inhouding van de winsten (72%), hetzij via een kapitaalverhoging (19%).

In het onderzoeksrapport wordt een uitvoerige analyse gepresenteerd van de bekomen resultaten en op basis daarvan formuleert het KeFiK een aantal aanbevelingen.

Het volledige verslag kan u [hier](#) vinden.

Contact:

info@cefip-kefik.be

❖ Website van het KeFiK vzw: www.kefik.be